

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 04.11.1966, sp. zn. 6 Tz 57/66, ECLI:CZ:NS:1966:6.TZ.57.1966.1

Číslo: 9/1967

Právní věta: I. Poskytnutím potřebné pomoci ve smyslu § 208 tr. zák. je rozumět takovou pomoc, která je potřebná k odvrácení, resp. k tomu, aby bylo zabráněno zvýšení nebezpečí smrti nebo další újmy na zdraví zraněné osoby. Došlo-li ke zranění za okolností a podmínek, z nichž i bez odborných znalostí lze usuzovat na vážné nebo životu nebezpečné zranění, je povinen řidič dopravního prostředku, který měl na nehodě účast, poskytnout okamžitě potřebnou pomoc, s výjimkou případu, kdy by poskytnutím pomoci vystavil sebe nebo někoho jiného nebezpečí pro život nebo zdraví; takovým nebezpečím není nebezpečí trestního stíhání. II. K ukládání trestu (§ 23 odst. 1 tr. zák.).

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 04.11.1966

Spisová značka: 6 Tz 57/66

Číslo rozhodnutí: 9

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Neposkytnutí pomoci

Předpisy: 140/1961 Sb. § 208

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem okresního soudu v Z. ze dne 30. března 1966 č. j. 2 T 363/65-79 byl obviněný uznán vinným trestnými činy opilství podle § 201 tr. zák., ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. a neposkytnutí pomoci podle § 208 tr. zák., které spáchal tím, že dne 12. září 1965 v Z. v opilství řídil osobní automobil, přičemž jel nepřiměřenou rychlostí po pravé krajnici, takže narazil na chodce a způsobil mu roztržení žaludku a tenkého střeva, roztržení a zhmoždění omenty, roztržení tlustého střeva, krvácení do dutiny břišní, roztržení vnitřního vazy pravého kolenního kloubu a tržnou ránu na temeni a pravém bérce. Po nehodě nezastavil a z místa ujel, ačkoli věděl, že poškozenému způsobil újmu na zdraví.

Za uvedené trestné činy byl obviněnému podle § 224 odst. 2 tr. zák. se zřetelem k § 35 odst. 1 tr. zák. uložen úhrnný trest odnětí svobody v trvání dvou roků, jehož výkon byl se zřetelem k přijetí záruky nabídnuté ZV ROH podle § 58 odst. 1 písm. b) tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu tří let. Podle § 49 odst. 1, § 50 odst. 1 tr. zák. byl obviněnému dále uložen zákaz činnosti - řízení motorových vozidel na dobu pěti roků. Poškozený byl se svými nároky na náhradu škody podle § 229 odst. 1 tr. ř. odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu zrušil Nejvyšší soud uvedený rozsudek ve výroku o trestu a okresnímu soudu přikázal, aby v potřebném rozsahu věc projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Skutkovým zjištěním napadeného rozsudku nelze vytýkat žádné vady týkající se podstaty věci, neboť skutkové závěry byly dovozeny z výsledků dokazování, které v podstatných směrech zahrnují i doznání obžalovaného. Z provedených důkazů soud správně zjistil, že příčinou těžkého zranění chodce byl vadný způsob řízení osobního automobilu obviněným, který v důsledku opilosti sjel mimo vozovku až na pravou krajnici. Jen pro úplnost a přesvědčivost dovozených závěrů měl soud zaujmout stanovisko i k otázce, zda dopravní nehoda nebyla ovlivněna prasknutím vzdušnice pravé přední pneumatiky, neboť - i když se tím obviněný nehájl - z výpovědi obviněného i svědkyně K vyplývalo, že obviněný po nehodě defekt pneumatiky zpozoroval. V tomto směru mělo být hodnocení zaměřeno především na zjištění, zda k onomu defektu došlo ještě před nehodou nebo v době nehody anebo během další jízdy po nehodě. Z výpovědi obviněného a svědkyně K však jednoznačně vyplývá, že k defektu pneumatiky došlo až po nehodě, neboť vliv prázdné pneumatiky na jízdu oba zpozorovali až v době, kdy se po zastavení na polní cestě vraceli zpět k místu nehody. Z daného důkazního stavu tedy nelze defekt pneumatiky klást do příčinné souvislosti se způsobem jízdy obviněného v kritické době.

Rovněž právní posouzení zjištěných skutků odpovídá stavu věci a zákonu. Z výsledků chemického rozboru krevního vzorku i klinických příznaků zjištěných při lékařském vyšetření je zřejmo, že schopnosti obviněného k řízení motorového vozidla byly značně zeslabeny, takže jednání obviněného vykazovalo především znaky trestného činu opilství podle § 201 tr. zák. Soud správně zjistil i příčinnou souvislost mezi vadným způsobem jízdy obviněného (sjetí na krajnici v důsledku opilosti) a následkem na zdraví poškozeného chodce, jehož zranění odpovídá těžké újmě na zdraví ve smyslu § 89 odst. 7 písm. e), ch) tr. zák. Protože řízení motorového vozidla po požití alkoholického nápoje je porušením důležité povinnosti, vyplývající z ustanovení § 4 odst. 2 vyhlášky ministerstva vnitra č. 141/1960 Sb., byl obviněný správně uznán vinným i trestným činem ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák.

Obviněný po doručení opisu stížnosti pro porušení zákona v písemném podání ze dne 30. 10. 1966 namítal, že soud v jeho jednání neprávem spatřoval též znaky trestného činu neposkytnutí pomoci podle § 208 tr. zák. Podle jeho názoru není v ustanovení § 208 tr. zák. vyjádřen „časový aspekt pro poskytnutí pomoci (např. „ihned“ nebo „okamžitě“ ap.)“, takže nelze dovozovat, že svou povinnost nesplnil, když se na místo nehody vrátil asi za 30 - 35 minut s úmyslem poskytnout poškozenému chodci pomoc. Po sražení chodce byl do té míry zmaten, že ještě nějaký čas pokračoval v jízdě, přičemž po návratu na místo nehody nemohl svůj úmysl již realizovat, protože poškozený byl již odvezen do nemocnice sanitkou. Z uvedených důvodů žádá, aby Nejvyšší soud přezkoumal, zda je dána subjektivní stránka trestného činu podle § 208 tr. zák.

Naznačené námitky obviněného nejsou důvodné. Ustanovení § 208 tr. zák. sice neobsahuje výslovně určení časového momentu, avšak z jeho dikce a smyslu plyne, že řidič je povinen poskytnout potřebnou pomoc, tj. takovou pomoc, která je potřebná k odvrácení nebo snížení nebezpečí smrti nebo další újmy na zdraví zraněné osoby. V daném případě si obviněný, který v rychlé jízdě narazil vozidlem na chodce, musel být vědom, že chodec mohl utrpět i vážné, životu nebezpečné zranění, které vyžaduje okamžitou pomoc (např. pro nebezpečí vykrvácení). Toto vědomí prokazuje i doznání obviněného a výpověď svědkyně K. Jestliže se obviněný na místo nehody vracel až po uplynutí 30 - 35 minut, byl zřejmě srozuměn s tím, že poškozenému potřebnou pomoc neposkytne. Motiv opomenutí je zde nerozhodný s výjimkou případu, kdy poskytnutím pomoci obviněný vystavil sebe nebo někoho jiného v nebezpečí, jímž ovšem ve smyslu cit. ustanovení není nebezpečí trestního stíhání (zákon zde

má na mysli ohrožení života nebo zdraví); z okolnosti případu pak je zřejmo, že žádné takové nebezpečí obviněnému nehrozilo.

Ve výroku napadeného rozsudku o vině proto Nejvyšší soud neshledal žádné pochybení. Nejvyšší soud se však proti tomu ztotožnil s námitkami uvedenými ve stížnosti pro porušení zákona, směřující proti výroku napadeného rozsudku o trestu.

Při hodnocení podmínek pro podmíněné odsouzení podle § 58 odst. 1 písm. b) tr. zák. soud sice musí přihlížet k osobě pachatele a výchovné síle kolektivu, který nabídl záruku za jeho nápravu, současně však musí uvážit, zda podmíněným odsouzením pachatele bude dosaženo účelu trestu. To znamená, že podmínky pro podmíněné odsouzení nelze hodnotit izolovaně od ustanovení § 23 odst. 1 tr. zák.

Účelem trestu podle § 23 odst. 1 tr. zák. je chránit společnost před pachateli trestných činů, zabránit odsouzenému v dalším páchání trestné činnosti a vychovat jej k tomu, aby vedl řádný život pracujícího člověka a tím působit výchovně i na ostatní členy společnosti. Při aplikaci obecných zásad na konkrétní trestní věc musí být spolu s okolnostmi, které charakterizují osobu pachatele, hodnoceny i ostatní okolnosti, které spoluurčují stupeň nebezpečnosti činu pro společnost, zejména též povaha a rozsah zaviněných následků a vždy musí být uváženy i momenty, které ovlivňují požadavek ochrany společnosti a občanů před pácháním posuzované trestné činnosti. Požadavek, aby trestem uloženým za trestný čin spáchaný v dopravě bylo účinně působeno i na ostatní členy společnosti je zdůrazněn zvláště v takových případech, kdy byl zaviněn těžký následek řidičem motorového vozidla, který hrubým porušením důležitých předpisů o provozu na silnicích projevil závažnou řidičskou nekázeň.

V daném případě pak je nutno konstatovat, že těžké zranění poškozeného obviněný zavinil porušením pravidel silničního provozu ve více směrech, zejména pak řízením motorového vozidla po předchozím použití značného množství alkoholických nápojů. Chemickým rozbořem bylo spolehlivě prokázáno, že ještě za dvě hodiny po nehodě bylo v krvi obviněného zjištěno 1,74 promile alkoholu, přičemž i při klinickém lékařském vyšetření jeví obviněný zřetelné známky požití alkoholu. O značném stupni ohrožení uživatelů silničního provozu svědčí i způsob jízdy obviněného v kritické době, z hlediska vzniklé poruchy pak je nutno poukázat na povahu těžké újmy na zdraví chodce - poškození více důležitých orgánů, spojené s dlouhodobou pracovní neschopností.

Se zřetelem na uvedené okolnosti, které podstatně zvyšují stupeň nebezpečnosti spáchaných trestných činů pro společnost a zesilující zájem na účinném uplatnění prvku generální prevence v ukládaném trestu, bylo třeba odvodit, že k dosažení účelu trestu je nezbytně třeba uložení nepodmíněného trestu odnětí svobody, a to vzdor tomu, že obviněný až dosud vedl řádný život pracujícího člověka a že za jeho nápravu byla společenskou organizací nabídnuta záruka. Okresní soud však při úvaze o podmíněnosti odsouzení hodnotil význam kladných stránek osoby obviněného izolovaně od ostatních hledisek rozhodných pro ukládání trestu, přičemž též podcenil vysokou míru zavinění závažného následku a v důsledku toho obviněnému uložil trest odnětí svobody, který je svou podmíněností ve zřejmém rozporu s účelem trestu (§ 266 odst. 2 tr. ř.). Tím okresní soud porušil ve prospěch obviněného zákon v ustanoveních § 23 odst. 1, § 58 odst. 1 písm. b) tr. zák.